

Таблиця 2.6

Види отриманої Комісією інформації від емітентів цінних паперів у 2005-2009 рр.

Період	у 2005 році	у 2006 році	у 2007 році	у 2008 році	у 2009 році
Регулярна інформація ВАТ та емітентів облігацій	7 587 емітентів	7 366 емітентів	7 093 емітента	7 007 емітентів	6 685 емітентів
Особлива інформація	4 571 повідомлення	5 143 повідомлення	8 378 повідомлень	10 713**	9 712**
Регулярна інформація ЗАТ	6 837 емітентів	7 041 емітент	6 091 емітент	6 364 емітента	5 673 емітента
Квартальна інформація АТ з державною часткою більше 10%	3 424 емітента	3 237 емітентів	3 819* емітентів	3 547* емітентів	3 395* емітентів
Інформація про зміну реєстратора власників іменних цінних паперів	-	375 повідомлень	802 повідомлення	660 повідомлень	473 повідомлення
Уповноважене рейтингове агентство	-	-	1	1	12
Управителі іпотечним покриттям	-	-	-	-	24

З 1 березня 2007 року функціонує загальнодоступна інформаційна база даних Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів (далі – інформаційна база даних Комісії), вільний доступ до якої здійснюється через веб-сайт у мережі Інтернет – www.stockmarket.gov.ua.

За період існування в загальнодоступній інформаційній базі даних Комісії зареєстровано 15 786 емітентів.

З 01.03.2007 по 31.12.2009 загалом оприлюднено в загальнодоступній інформаційній базі даних Комісії особливих інформацій та інформацій про іпотечні цінні папери – 53 818 шт. та квартальних інформацій – 12 420 шт.

За цей період 975 113 відвідувачів загальнодоступної інформаційної бази даних Комісії відвідали 8 867 080 сторінок веб-сайту.

Протягом 2009 року продовжувалась робота з удосконалення системи розкриття інформації на фондовому ринку, зокрема, шляхом розроблення нормативно-правових актів Комісії, серед яких:

зміни до Порядку подання уповноваженими рейтинговими агентствами інформації до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, затверджені рішенням Комісії від 15 січня 2009 №2 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05.02.2009 за №107/16123;

зміни до Положення про розрахунок показників ліквідності, що обмежують ризики професійної діяльності на фондовому ринку, затверджений рішенням Комісії від 03.09.2009 №977 та зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.09.2009 за №919/16935.

2.7. КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ УЧАСНИКІВ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ, ЗАХИСТ ПРАВ ІНВЕСТОРІВ ТА ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Одним із засобів контролю за діяльністю учасників фондового ринку є перевірки та ревізії, що проводяться Комісією.

Найбільш поширеним порушенням вимог законодавства про цінні папери, виявленим за результатами проведених перевірок, була відсутність ліцен-

* квартална інформація емітентів цінних паперів з урахуванням акціонерних товариств з державною часткою

** з урахуванням інформації про іпотечні цінні папери

зіатів за місцезнаходженням, вказаним у свідоцтві про державну реєстрацію юридичної особи (ліцензії на здійснення професійної діяльності), що є підставою для анулювання ліцензії на провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів.

Протягом 2009 року поширеними порушеннями вимог законодавства про цінні папери професійними учасниками ринку цінних паперів були наступні:

ненадання реєстраторами мотивованої відмови щодо внесення змін до системи реєстру власників іменних цінних паперів емітентів;

незабезпечення емітентами реєстраторів належною кількістю бланків сертифікатів та подальше неоформлення та невидача реєстраторами сертифікатів цінних паперів акціонерам за наслідками здійснення операцій в системах реєстру;

порушення реєстраторами вимог законодавства при внесенні відповідних записів до журналів системи реєстру власників іменних цінних паперів;

відсутність в договорах, які укладаються торговцями цінними паперами, необхідної інформації, що визначена законодавством про цінні папери;

порушення компаніями з управління активами вимог законодавства щодо складу, структури та вартості активів інвестиційних фондів;

ненадання професійними учасниками ринку цінних паперів інформації на запити Комісії.

Комісією у 2009 році увага була акцентована на розвитку та вдосконаленні законодавства України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, відповідно до міжнародних стандартів, а саме: на виконанні рекомендованого плану заходів щодо удосконалення системи протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму в Україні, наданого Спеціальним комітетом експертів Ради Європи з питань взаємної оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL).

Комісія постійно здійснює взаємодію з іншими державними установами і органами, що задіяні у процесі протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. Так, Комісією відповідно до Протоколу №1 від 27.02.2006 про порядок обміну інформацією між Державним комітетом фінансового моніторингу України (далі – Держфінмоніторинг) та Комісією, здійснюється обмін інформацією про випадки порушення професійними учасниками ринку цінних паперів законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, а також інформацією щодо результатів розгляду справ про порушення законодавства суб'єктами первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ).

Комісією спільно з ДПА України продовжується робота щодо виявлення та припинення діяльності акціонерних товариств з ознаками фіктивності. Так, протягом 2009 року Комісією було зупинено внесення змін до систем реєстрів власників іменних цінних паперів та до систем депозитарного обліку цінних паперів, емітованих 48 акціонерними товариствами, в діяльності яких вбачались ознаки фіктивності.

Станом на 31.12.2009 на офіційному сайті Комісії в розділі «Фінансовий моніторинг» узагальнено і оприлюднено 1 634 емітента, згідно з наказом Голови Комісії від 19.05.2009 №327 «Про складання, ведення та оприлюднення переліку емітентів цінних паперів, про які є відомості щодо відсутності за місцезнаходженням юридичної особи або про які відсутнє підтвердження відомостей про юридичну особу».

Працівники Комісії постійно беруть участь у засіданнях тимчасової робочої групи з розгляду проблемних питань СПФМ – небанківських установ. Також представники Комісії беруть участь у роботі міжвідомчої робочої групи з дослідження методів та тенденцій у відмиванні доходів, одержаних злочинним шляхом, утвореної постановою Кабінету Міністрів України від 02.10.2003 №1565.

Протягом 2009 року СПФМ у своїй діяльності найчастіше не дотримувались вимог базового Закону в частині забезпечення виявлення і своєчасної реєстрації фінансових операцій, що відповідно до Закону підлягають фінансовому моніторингу, та надання Держфінмоніторингу інформації про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з моменту її реєстрації.

Протягом 2009 року, відповідно до Порядку організації професійної підготовки фахівців з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів, затвердженого рішенням Комісії від 10.12.2003 №562, для отримання кваліфікаційного посвідчення за єдиною програмою пройшли навчання 1417 працівників СПФМ.

З метою реалізації своїх повноважень щодо регулювання та нагляду за суб'єктами первинного фінансового моніторингу, протягом року Комісією проведено 250 перевірок, з них 56 перевірок компаній з управління активами, 96 реєстроутримувачів, 85 торгівців та 13 зберігачів. За 2009 рік за наслідками перевірок вжито 193 заходи впливу, застосовано 47 штрафних санкцій на загальну суму 101,83 тис. грн, внесено 109 письмових попереджень, 25 розпоряджень про усунення порушень та складено 12 протоколів про адміністративні правопорушення (діаграма 2.2).

Діаграма 2.2. Кількість проведених перевірок та виявлених порушень вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» у 2005-2009 рр.

Основна увага з боку фахівців Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку в цій сфері приділяється всебічному, своєчасному кваліфікованому розгляду звернень, адекватному реагуванню на виявлені правопорушення на ринку цінних паперів, неухильному виконанню норм Закону України «Про звернення громадян».

Протягом 2009 року до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку надійшло на розгляд 3 661 звернення від громадян щодо порушення їх прав та законних інтересів на ринку цінних паперів (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7

Динаміка надходження звернень громадян за період з 2005-2009 рр.

	2005	2006	2007	2008	2009
Кількість звернень	10 055	6 864	5 835	6 315	3 661

Майже 78% звернень, що надійшли до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, складають скарги міноритарних акціонерів на діяльність акціонерних товариств. Типовими порушеннями прав акціонерів, як і в попередні роки, залишаються наступні:

- порушення права на рівне ставлення до всіх акціонерів;
- порушення права на участь в управлінні товариством;

порушення права на отримання інформації про діяльність акціонерного товариства;

порушення права акціонера на отримання частини прибутку у вигляді дивідендів;

порушення прав акціонерів під час додаткового випуску акцій.

Значна кількість звернень – це листи громадян, які довірили приватизаційні майнові сертифікати, компенсаційні сертифікати та кошти фінансовим посередникам. У зв'язку з тим, що товариства згорнули свої представництва в регіонах України, громадяни не мають інформації щодо їх місцезнаходження та діяльності.

Типовими питаннями є наступні:

відсутність будь-якої інформації протягом багатьох років про діяльність товариств та неможливість встановити їх місцезнаходження;

відсутність дивідендів за підсумками діяльності товариств;

недовіра до інформації, що надається товариствами, про відсутність прибутків від їх фінансово-господарської діяльності та неможливість перевірити її достовірність.

Пропозиції громадян та інформаційні запити складають незначний відсоток від загальної кількості звернень. 98% становлять скарги, заяви та клопотання громадян.

Аналіз соціально-професійного стану заявників свідчить про те, що понад 25% звернень надходить від найменш захищених верств населення України – пенсіонерів, ветеранів війни та праці, інвалідів, громадян, що потребують матеріальної підтримки та соціального захисту.

Враховуючи особливості законодавства про цінні папери та слабку правову обізнаність населення, Комісією надаються вичерпні, ґрунтовні відповіді та роз'яснення законодавства. При цьому інформація надається у максимально доступній для заявників формі. Заявники завжди мають можливість ознайомитись з матеріалами перевірок своїх звернень, брати участь у перевірці поданих ними заяв.

Повторні звернення громадян складають 5% від загальної кількості звернень. Причиною надходження повторних звернень є, як правило, нерозуміння законодавства про цінні папери та неможливість здійснити захист своїх прав та охоронюваних законом інтересів у судовому порядку.

У Комісії постійно здійснюється особистий прийом громадян. Відповіді та роз'яснення на найбільш типові запитання оприлюднюються на офіційному веб-сайті Комісії. В Комісії створена та постійно діє «гаряча» телефонна лінія для звернень громадян. Телефон «гарячої» телефонної лінії та графіки прийому громадян друкуються в офіційному друкованому виданні «Відомості Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку».

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 12.08.2009 №898 Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку забезпечує в межах компетенції розгляд звернень громадян, що надходять на урядову телефонну «гарячу» лінію.

2.8. ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Протягом 2009 року уповноваженими особами Комісії розглянуто 981 справу про правопорушення на ринку цінних паперів у відношенні юридичних осіб, за результатами розгляду яких накладено 356 штрафів на загальну суму 3,05 млн грн; винесено 403 попередження; анульовано 97 ліцензій на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів; закрито 125 справ.

За 2009 рік сплачено штрафів на загальну суму 672,70 тис. грн.